

Hoe belangrijk vinden bosbouwers hout?

gekeken bij welk doelstellingen-type een bepaald terrein het beste aansluit, de huidige situatie wordt bekeken, de gewenste situatie wordt beschreven en er wordt een weg uitgestippeld, langs welke deze bereikt kan worden. Het is de bedoeling dat dit beheersplan zo concreet mogelijk is, zodat bij de uitvoering van de werkzaamheden voldaan wordt aan het beheersplan en daarmee aan het beleid dat de eigenaar/beheerder uitgestippeld heeft.

Tot zover is er eigenlijk geen vuiltje aan de lucht, immers je zet abstracte beleidsvoornemens om in concrete beheersplannen. De laatste stap is je plannen uitvoeren en je hebt een prachtige goed doordachte manier van werken. Ik kan mij ook voorstellen dat dit de manier is waarop het goed zou kunnen gaan, maar jammer genoeg moet ik deze excursie door bosbeheerend Nederland even onderbreken om de bemensing van de bovenstaande werkzaamheden nader te bekijken.

Het opstellen van beheersplannen wordt gedaan op het hoogste niveau: topambtenaren en ander hoog gekwalificeerd personeel putten zich uit om alles te weten over bosbeheer. Daarbij worden doelstellingennota's bestudeerd, belangenorganisaties gehoord, politieke beslissingen genomen. Het opstellen van beheersplannen gebeurt door een vrijwel gelijk opgeleide groep mensen. Deze stellen zich goed op de hoogte van de specifieke eigenschappen van een bepaald terrein en produceren een zo goed mogelijk onderbouwd, wetenschappelijk verantwoord beheersplan.

Het enige wat nu nog moet gebeuren is de feitelijke ingreep in het terrein. De mensen die dit doen zijn de mensen waar het eigenlijk om gaat. Beheersplannen en beleidsnota's zijn totaal zinloos als de feitelijke ingrepen niet aan-

sluiten op de beheersplannen. Inderdaad, ik hoor het u zeggen: dát zullen dan wel weer van die hoog gekwalificeerde mensen zijn, die de natuurlijke processen in bossen zo goed kennen dat ze zo ingrijpen dat aan het beheersplan voldaan wordt. Immers als in een bos een verkeerde ingreep gedaan wordt kan dit de bosontwikkeling decennia terug zetten?

De praktijk is anders. Als het op 'strepen' aankomt heb je niet veel strepen nodig. De bosbouw wordt georganiseerd als een omgekeerde piramide. Hoe hoger je komt hoe meer inhoudelijke kennis over processen die zich in bossen afspelen en hoe je deze ten gunste van je doelstelling kunt beïnvloeden. Maar pyramides die op hun punt staan vallen gemakkelijk om. Dit is naar mijn mening een van de redenen waarom het bosbeheer in Nederland financieel-economisch, natuurtechnisch en naar houtkwaliteit nog steeds een zorgkindje is.

Wellicht is het tijd om de piramide een stevig blok te maken. Misschien moet het bleszen in handen van een uitgelezen groep bosdeskundigen gegeven worden. Geef hen een gedeegen opleiding gericht op alleen deze deskundigheid. En laat het mensen zijn van hetzelfde denkniveau als degenen die de beleidsplanning doen.

Je bereikt dan in ieder geval dat het beleid ook geëffectueerd wordt. Als ik menig beheersplan, hoe vaak ook, vergelijk met de werkzaamheden in het veld, dan vraag ik mij af, van welk nut het opstellen van beheersplannen is. En mensen die met bossen te maken hebben geven elkaar wellicht het gevoel, dat het daar eigenlijk om gaat: bomen. Het gaat om de bomen, om hun functie voor natuur of als hout ten dienste van mensen.

In Duitsland kennen we de blesmeester, in Frankrijk wordt iedere te vellen boom dubbel geblest met een van staatswege erkend blesmerk. Zo controleert men daar of de uitvoering van het werk goed gebeurt: tussen beide merktekens moet gezaagd worden. Alle geveldde bomen en alle stronken hebben een merkteken.

Nederlanders zetten 'strepen'. Later we hiermee niet zien, hoe veel die bomen ons nu echt waard zijn?

Waarom worden bomen geveld? Om de houtopbrengst of om bosbouwtechnische dan wel natuurtechnische redenen. In alle gevallen zit er een filosofie achter. Er is nagedacht over het vellen in bepaalde percelen. Deze gedachten zijn terug te vinden in beleidsplannen ten aanzien van bossen, zoals het Meerjarenplan Bosbouw of de bosbeleidsnota van Natuurmonumenten of de doelstellingen die een particuliere eigenaar zich stelt. In het algemeen zijn dit zeer abstracte verhalen, waarin de hoofdlijnen van beleid worden uitgestippeld. In het veld kun je er maar moeilijk mee uit de voeten.

De uitvoering van deze beleidsbeslissingen worden dan ook per concreet terrein omgewerkt tot beheersplannen. Daarbij wordt